

Włodzimierz Mich

"Ludowcy w polskim życiu politycznym w XX wieku. Sojusznicy - przeciwnicy - wrogowie" : [sprawozdanie z sesji naukowej]

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K, Politologia 4, 202-203

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i komunikatywny, umożliwiając korzystanie z niej także przez tych, którzy nie są specjalistami w przedmiocie pracy. Jest to tym bardziej godne podkreślenia, iż problemy związane z istotą władzy państwowej nie należą do zbyt łatwych.

Zasadnicza teza pracy, sprowadzająca istotę władzy państwowej do społecznej akceptacji, jest całkowicie oryginalna. Na jej podstawie można budować i rozwijać różne koncepcje władzy państwowej. Została ona przy tym w pełni udowodniona. Przy jej uzasadnieniu Autor wykorzystał bogatą literaturę, głównie okresu międzywojennego. Jest to całkowicie zrozumiałe, gdyż praca była pisana tuż po zakończeniu drugiej wojny światowej. Możliwe jednak było przy ponownym wydaniu pracy pewne uaktualnienie powołanej literatury. Dzięki temu czytelnik pracy mógłby zapoznać się z aktualnymi pozycjami związanymi z problematyką istoty władzy państwowej.

Praca prof. G. L. Seidlera leży na pograniczu rozważań prawniczych, socjologicznych, filozoficznych i politologicznych. Z powodzeniem może być wykorzystana przez przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych, przy prowadzeniu przez nich określonych badań. Ten interdyscyplinarny charakter książki prof. G. L. Seidlera, połączony z bogactwem poruszonych w niej tematów i ze śmiałością własnych konstrukcji Autora sprawia, że jej adresatem powinien być stosunkowo szeroki krąg odbiorców i to bynajmniej nie tylko specjalistów w zakresie funkcjonowania władzy państwowej. W szczególności ta cenna książka powinna być wykorzystywana w toku procesu dydaktycznego na Uniwersyteckich Wydziałach prawa i politologii.

Zbigniew Szeliga

Ludowcy w polskim życiu politycznym w XX wieku. Sojusznicy – przeciwnicy – wrogowie, Lublin 27–28 VI 1995. Sprawozdanie z sesji naukowej.

Stulecie ruchu ludowego stało się inspiracją dla wielu przedsięwzięć naukowych. Jednym z nich była, przeprowadzona w dniach 27–28 czerwca 1995 r. w Lublinie, w budynku Wydziału Politologii UMCS, sesja naukowa nt. *Ludowcy w polskim życiu politycznym w XX wieku. Sojusznicy – przeciwnicy – wrogowie*. Organizatorami sesji byli: Wydział Politologii UMCS, Ludowe Towarzystwo Naukowo-Kulturalne i Zakład Historii Ruchu Ludowego przy Naczelnym Komitecie Wykonawczym Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Obrazy zainaugurowało powitalne przemówienie Dziekana Wydziału Politologii prof. dr. hab. Jana Jachymka i oficjalne otwarcie sesji przez JM Rektora UMCS prof. dr. hab. Kazimierza Goebła. W trakcie obrad przedstawiono siedemnaście referatów zgrupowanych w trzy bloki tematyczne. Prace nad każdym z tych bloków kończyła dyskusja.

Pierwsza grupa referatów omawiała stosunek ludowców do innych ugrupowań, w okresie od powstania ruchu ludowego do stworzenia Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego. Pierwszy referat, wygłoszony przez dr. hab. Alicję Wójcik, dotyczył przelomu XIX i XX w., drugi – wygłoszony przez prof. dr. hab. Jana Jachymka – II Rzeczypospolitej, trzeci – mgr. Zbigniewa Adamowicza – II wojny światowej, a czwarty – doc. dr. hab. Antoniego Mieczkowskiego – lat 1944–1949.

Druga grupa referatów, wygłoszona pierwszego dnia obrad po przerwie, przedstawiała stanowisko zajmowane wobec ruchu ludowego przez inne ugrupowania w II Rzeczypospolitej. Dr. Ewa Maj mówiła o stanowisku Związku Ludowo-Narodowego, dr. hab. Włodzimierz Mich – konserwatystów, dr. Bogusław Pawłowski – Chrześcijańskiej Demokracji, mgr. Waldemar Paruch – obozu piłsudczykowskiego (w latach 1926–1939), dr. Stanisław Michałowski – Polskiej Partii Socjalistycznej, a dr. Krystyna Trembicka – Komunistycznej Partii Polski.

Drugiego dnia obrad wygłoszono siedem referatów dotyczących relacji między ludowcami a innymi ruchami politycznymi w czasie II wojny światowej i w okresie powojennym. Prof. dr. hab. Edward Olszewski przedstawił stosunek ruchów politycznych do ruchu ludowego w okresie

II wojny światowej. Dr Stefan Stępień mówił o stanowisku ruchu robotniczego wobec ludowców w latach 1944–1949. Dr Tadeusz Doroszek omawiał stosunek Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Stronnictwa Demokratycznego. Dr Danuta Winiarska-Tworóg mówiła o stanowisku demokratów wobec ruchu ludowego. Mgr Zenon Tymoszek przedstawił stosunek ludowców do innych ruchów politycznych w dobie transformacji ustrojowej, zaś dr Maria Marczevska-Rytko omówiła stanowisko innych ruchów wobec ruchu ludowego w tym okresie. Ostatni referat, wygłoszony przez dr. Janusza Gmitruka dotyczył stosunku PSL na uchodźstwie do innych opcji politycznych.

Dorobkiem sesji jest po raz pierwszy dokonane całościowo, choć z konieczności bardzo syntetyczne, opracowanie relacji między ruchem ludowym a innymi ruchami politycznymi. Opracowanie to ma szansę na trwałe wejście do obiegu naukowego, jako że materiały z sesji zostaną wydane w formie książki przez Wydawnictwo UMCS.

Włodzimierz Mich

Marek Chmaj, Marek Żmigrodzki, Wojciech Sokół, *Teoria partii politycznych*, Wydawnictwo: Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Lublin 1995, s. 175.

Partie polityczne odgrywają coraz większą rolę we współczesnych demokratycznych państwach i są ich istotnym składnikiem.

„Partia polityczna jest to wyspecjalizowana organizacja polityczna posiadająca określony program, który jest podstawą do uzyskania szerszego poparcia społecznego i tą drogą do zdobycia władzy oraz maksymalizacji pozycji w systemie politycznym” – taką definicję proponują autorzy w swoim najnowszym podręczniku poświęconym partiom i systemom partyjnym. Celem pracy jest próba przedstawienia podstawowych założeń teorii partii politycznych.

Na treść recenzowanej publikacji składa się łącznie siedem rozdziałów poprzedzonych wstępem i podsumowanych zakończeniem.

Rozdział pierwszy, zatytułowany *Pojęcie i geneza partii politycznych*, został poświęcony próbie wyjaśnienia terminu *partia*. Autorzy przedstawiają własną koncepcję genezy partii politycznych wyszczególniając cztery (a nie jak dotychczas trzy) etapy rozwojowe. Interesująco omówiona została geneza partii politycznych w naszym kraju. Pierwsze ugrupowania przypominające dzisiejsze partie powstawały w okresie Rzeczypospolitej szlacheckiej.

Treścią rozdziału drugiego są klasyfikacje partii politycznych. Partie zostały podzielone ze względu na kryteria organizacyjne, ideologiczne i programowe. Autorzy podjęli próbę podziału partii na lewicowe i prawicowe, przedstawiając opinie zachodnich ekspertów. Przedstawiono także sposoby przestrzennej lokalizacji partii na osi lewica–prawica.

Rozdział trzeci poświęcony jest omówieniu podstawowych funkcji partii politycznych w znacznym stopniu determinujących ich działalność oraz ich formy organizacyjne i programy działania. Autorzy szczegółowo omawiają takie funkcje partii, jak: funkcja artykulacji i agregacji potrzeb i interesów społecznych, funkcję wyborczą, na którą składają się selekcja kandydatów oraz program oraz funkcja rządzenia.

Bardzo interesujący jest rozdział czwarty zatytułowany *Instytucjonalizacja partii politycznych*. Główny nacisk położono w nim na przedstawienie ewolucji prawnej instytucjonalizacji partii. Na ziemiach polskich początki prawnej instytucjonalizacji partii politycznych przypadają na drugą połowę XIX wieku. Wtedy to w trzech zaborach zaczęły pojawiać się pierwsze regulacje odnoszące się do stowarzyszeń, związków zawodowych i partii. Autorzy przedstawili regulacje prawne dotyczące funkcjonowania partii politycznych w Austrii, Bułgarii, Finlandii, Hiszpanii i Niemczech. Wskazane zostały przede wszystkim różnice, jakie występują przy rejestracji partii,